

A Cultural Investigation of Structural Metaphors of Anger in Dashti Dialect

Ehsan Ziarati¹, Faramarz Khojasteh^{2*}, Javad Dehghanian³,
Mohammadamin Sorahi⁴

Received: 25/11/2023
Accepted: 15/06/2024

* Corresponding Author's E-mail
Faramarz.khojasteh@hormozgan.a
c.ir

Abstract

The purpose of this study is to investigate the conceptual metaphors of anger in Dashti dialect. The theoretical foundations of this study are based on the approach proposed by Lakoff and Johnson (1980) about the conceptual structure of metaphors and Kovecse's (2005) regarding the role of cultural patterns in metaphorical conceptualization. This study uses the method suggested by Stefanovich (2006) under the title of metaphorical pattern analysis. For this purpose, language expressions that convey the concept of anger were provided and analyzed through interviews with 45 speakers (40 years old and older) of Dashti region and also by observing the linguistic behaviors of the

1. PhD candidate of Persian Language and Literature, University of Hormozgan, Bandarabas, Iran.

<http://www.orcid.org/0009-0002-2966-4700>

2. Associate Professor of Persian Language and Literature, University of Hormozgan, Bandarabas, Iran..

<http://www.orcid.org/0000-0002-6307-5101>

3. Associate Professor of Persian Language and Literature, Shiraz University, Shiraz, Iran.

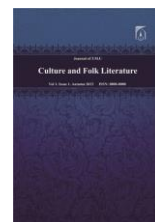
<http://www.orcid.org/0000-0001-6904-2274>

4. Associate Professor of Linguistics, University of Guilan, Rasht, Iran.

<http://www.orcid.org/0000-0002-9049-204x>

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY- NC) license <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

speakers of this region. The data of this study, in addition to showing common and universal source domains, clearly reveal the influence of factors that arise from the climatic and cultural experiences of the speakers of this region.

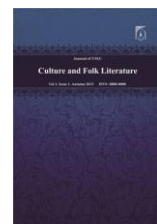
Keywords: Conceptual metaphors; Dashti dialect; anger.

Theoretical background

The traditional study of metaphor in the West goes back to Aristotle's theory that says "metaphor is the transfer of a name to refer to something "else"" (Safavi, 2018, p. 70). This traditional approach to the concept of metaphor has been used in the studies of Muslim thinkers with a similar theme. From the last decades of the 20th century, cognitive semantics, as the main branch of cognitive linguistics, sheds a new light on the concept of metaphor, and with the pioneering work of Lakoff and Johnson (1980) *Metaphors We Live By*, in the interpretation of Kovecses, (2018, p. 12) it was clearly shown that metaphors are an integral part of our language and thought, not just a feature of words and an aesthetic tool. Metaphor in its new meaning makes a significant contribution to cultural-climatic conditions. As Kovecses (2014, pp. 281-282) points out, it strengthens the claim that cultural-social behaviors, ethnic beliefs, thoughts and living conditions of the speakers of a language area can be understood through metaphors that govern a specific culture.

Research question and hypothesis

One of the less known dialects, which according to linguistic and historical evidence is one of the surviving authentic dialects of the southwestern Pahlavi, is the "Dashti" dialect of Bushehr province. Linguistic features and climatic-cultural conditions of this region make the dialect of the people of this land somewhat different from other dialects of Bushehr province. Based on this comparison, it can

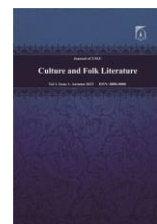

be hypothesized that some of the linguistic expressions of emotions of the speakers of this region also have characteristics that can be somewhat different compared to other dialects. This assumption became the motivation to carry out this study with the aim of knowing the conceptual metaphors related to the structural class of "anger" as one of the important emotional concepts in this dialect. Based on the general question of structural conceptual metaphors, the research questions is: How do they regulate the concept of anger in the dialect of the plains region?

Discussion and analysis

Based on what the data analysis of this study shows, Dashti dialect uses 42 source domains to conceptualize anger. Some of these domains such as: "evil", "joke", "game" and "washing" reveal a different and somewhat unique way of conceptualizing anger in this dialect. Another view of these differences is related to the details and generalizations of a metaphor. For example, the rich domain of knowledge related to source domains of "heat/fire" and "substance inside a container under pressure" in Dashti dialect, gives the possibility of different generalizations and details to understand anger in this dialect. These two domains, as well as the realm of animals/animal behavior, have the highest frequency of metaphorizing anger in this dialect:

The domain of "heat/fire" is one of the most used ones for the conceptualization of anger in Dashti dialect. The richness of the range of words related to fire in this dialect makes it possible to express a graded form of anger. The words "bok / sudden intensity of fire", "gor / spread of fire", "gorgo / gor gor / intensity and speed of continuing fire", "Olu / ? olo / spread and intensity of fire", "har" hâr / heat more than usual fire", "xolmar / heated ash" as well as ironic expressions

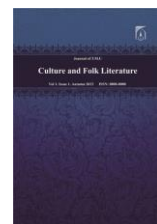
based on the metaphor of fire, give a lot of capacity from the domain of fire to understand anger in this dialect.

Another active and frequent domain in this dialect is related to "animals". The abundance and variety of animal species and the variety of behaviors related to them make this area one of the most frequent and productive areas for the metaphorical conceptualization of anger in this dialect. The concrete experiences of the speakers of the Dashti (mostly rural part) of the type of livestock and vital life that is related to nature and the desert and its adventures is the source of this source domain for the conceptualization of anger in this dialect.

The third widely used domain is "hot matter in a pressure vessel". The data of this study indicate different details that this domain can lend to anger. Among these details is the expression of degrees of hotness of the material inside the container under pressure. For example, metaphorical phrases: "garmâkerdey ? uš / he has warmed you", "dâx kerden/ has made him hot", "mixuve siš ĵ uš/ he is boiling for him", "hey khol" "Hey xol mixot" and "komom xol xoloeshen / my stomach is rumbling" reveal forms of this graded correspondence, respectively. Another feature of this metaphor in Dashti dialect is the use of the words belly, heart, head, and in some cases, navel and intestine, in addition to the body as a vessel under pressure.

Conclusion

The data of this research, which was provided through interviews with 45 speakers of 40 years and older in Dashti region, as well as through ordinary observation, shows the use of 42 source domains for structuring the concept of anger in this dialect. From the results of this study, it is possible to point out different and somewhat unique source domains that the speakers of Dashti dialect use to understand anger. Some of these domains, such as "evil, mockery, play, madness, drunkenness and to a lesser extent washing, despite the fact that they

are less productive, but in the form of frequent template patterns for understanding anger (not systematic detailing) can be used as stylistic keywords of this dialect. Also, this study shows that among the active source domains in this dialect, heat/fire, animals/animal behavior, and matter inside the container under pressure, have the most abundance and semantic detail in comparison with other source domains for the conceptualization of anger, which can be explained through cultural and ethnic and religious beliefs and climatic conditions.

References

- Kovecses, Z. (2005). *Metaphor in culture: universality and variation* (translated into Farsi by N. Entezam). Siahrood Publications.
- Kovecses, Z. (2010). *Metaphor: A practical Introduction* (translated into Farsi by J. Mirzabeigi). Agah Publications.
- Lekoff, J., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.
- Safavi, K. (2019). *Metaphor*. Scientific Publication.
- Stefanowitsch, A. (2006). Words and their metaphors: A corpus-based approach. In A. Stefanowitch and S. T. Gries (eds). *Corpus-based approaches to metaphor and metonymy*. Mouton de Gruyete, 64–105.

دوماهنامه فرهنگ و ادبیات عامه
سال ۱۲، شماره ۵۸، مهر و آبان ۱۴۰۳
مقاله پژوهشی

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی

احساس زیارتی^۱، فرامرز خجسته^{۲*}، جواد دهقانان^۳، محمدامین صراحی^۴

(دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۶)

چکیده

هدف از این مطالعه بررسی ساختار مفهومی استعاره‌هایی است که مقوله عاطفی خشم را در گویش روزمره منطقه دشتی مفهوم‌سازی می‌کنند. بنیان‌های نظری این مطالعه در بررسی و تحلیل استعاره‌ها رویکردی است که لیکاف و جانسون (1980) درباره ساختار مفهومی استعاره‌ها و همچنین کوچش (2005) درخصوص نقش الگوهای فرهنگی در مفهوم‌سازی استعاری مطرح می‌کنند. این مطالعه از روشی بهره می‌گیرد که استفانویچ (2006) تحت عنوان تحلیل الگوی استعاری پیشنهاد می‌دهد. بدین منظور از طریق گفت‌وگو با تعداد ۴۵ نفر از گویشوران (۴۰ ساله و بالاتر) منطقه دشتی و همچنین مشاهده طبیعی رفتارهای زبانی

۱. دانشجوی دکتری ادبیات فارسی دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران.

<http://www.orcid.org/0009-0002-2966-4700>

۲. دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران (نویسنده مسئول).

* Faramarz.khojasteh@hormozgan.ac.ir

<http://www.orcid.org/0000-0002-6307-5101>

۳. دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

<http://www.orcid.org/0000-0001-6904-2274>

۴. دانشیار زبان‌شناسی همگانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

<http://www.orcid.org/0000-0002-9049-204x>

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY - NC) license <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

گویشوران این منطقه، عبارت‌های زبانی‌ای که ساختار مفهومی حوزه مقصد خشم را به دست می‌دهند، فراهم شد و مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. داده‌های به‌دست آمده از این مطالعه نشان می‌دهد که هر چند ساختار مفهومی خشم در گویش دشتی عمدتاً تحت تأثیر عواملی است که مربوط به زمینه‌های مشترک همگانی است، با وجود این، کاربرد حوزه‌های مبدأ متفاوت و تفصیل‌های متمایزی که در موارد قابل توجهی از مفهوم خشم در این گویش به دست داده می‌شود، تأثیر عواملی را به روشنی نشان می‌دهد که از تجارب اقلیمی و فرهنگی گویشوان این منطقه برمی‌خیزد.

واژه‌های کلیدی: استعاره مفهومی، خشم، گویش دشتی.

۱. مقدمه

احساسات یکی از مفاهیم مهم جهان معنایی انسان است. انسان‌ها تحت تأثیر تجربه‌های بدن‌مند خود و شرایط اجتماعی - فرهنگی، احساسات خود را در اشکال متنوعی نشان می‌دهند. کوچش (۱۳۹۸، ب، صص. ۱۵۵-۱۵۶) می‌گوید: «اساس بدنی تقریباً همواره با نفوذ فرهنگی آمیخته است و اساس فرهنگی همواره به تجربه بدنی واقعی و طبیعی تبدیل می‌شود». گیج^۱ و برلاینر^۲ (۱۳۷۴، ص. ۲۹۰) با ملاحظه مطالعه لوریا^۳ (۱۹۷۹) و دریافت‌های او مبنی بر تأیید پیوند تنگاتنگ توانایی شناخت با فرهنگ، معتقدند فرهنگ بخش تکمیلی از وجود هر فرد است. به نظر گیج و برلاینر (همان، صص. ۲۷۸-۲۷۹) بیشتر رفتارهایمان به فرهنگ وابسته‌اند [حتی] نحوه استفاده از زبان. یکی از مهم‌ترین اشکال نمایش عواطف در زبان مفهوم‌سازی استعاری است. مفهوم‌سازی استعاری در کانون رویکرد شناختی زبان، فرایندی است که طی آن ذهن انسان در ارتباط با زبان و تجربیات فیزیکی با سازوکاری پیچیده مفاهیم انتزاعی را قابل دریافت می‌سازد. این سازوکار استعاری به مدد استفاده از دانش غنی یک حوزه مبدأ و نگاشت آن بر حوزه

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

مقصد، سمت‌گیری‌های فضایی و تجربه‌های ما بر حسب اجسام و مواد، فرایند عینی‌سازی مفاهیم و آسان‌سازی درک و دریافت انسان را ممکن می‌سازد. گفتار به‌عنوان کارآمدترین پدیده ارتباطی در کنار نمودهای دیگر زبانی، این عملکرد خودکار را متجلی ساخته است. یکی از گویش‌های کم‌تر شناخته‌شده که مطابق شواهد زبانی و تاریخی از جمله گویش‌های اصیل بازمانده پهلوی جنوب غربی است، گویش دشتی یا دشتیاتی است. منطقه دشتی از توابع استان بوشهر است. این استان نشانه‌های تمدن و بقایای ابنیه و آثار مختلف دوران ایلام و عهد ساسانیان در دل نهفته دارد (باباچاهی، ۱۳۹۵، ص. ۱۳). منطقه دشتی در میانه این استان، با سه بخش مرکزی خورموج، کاکلی و شنبه و طسوج در مجموع چهار شهر و هفت دهستان و ۹۵ روستا حوزه زبانی گسترده‌ای را شامل می‌شود. ویژگی‌های دستور زبانی و عناصر منحصربه‌فردی که می‌توان آن را به‌عنوان نشانه‌های گویش مردمان این منطقه قلمداد کرد و همچنین شرایط متنوع اقلیمی - فرهنگی این منطقه، گویش مردمان این سرزمین را تا حدودی نسبت به دیگر گویش‌های استان بوشهر متمایز می‌کند. بر این قیاس نمودهای زبانی عواطف گویش‌وران این منطقه نیز دارای مشخصه‌هایی است که می‌تواند تا حدودی منحصربه‌فرد باشد. از این رو پژوهشی جامعه‌شناختی در حوزه زبانی و فرهنگی این سرزمین می‌تواند تصویرهای ارزنده‌ای را از واقعیات مربوط به حیات مردمان این دیار به دست دهد. اینکه ساکنان این حوزه جغرافیایی چگونه می‌اندیشند؟ چگونه واقعیات را خلق می‌کنند؟ شناخت و دریافت‌هایشان از مفاهیم چگونه صورت می‌گیرد؟ و یا مفاهیم عاطفی‌ای مانند خشم، ترس، غم، شادی، عشق، هوس، غرور، شرم و هیجان چگونه در میان آن‌ها بازنمودهای زبانی می‌یابد؟ از این رو تفصیل‌ها و به احتمال قلمروهای مبدایی که گویشوران این منطقه برای فهم و ادراک مفاهیم انتزاعی و غیر

ملموس - در اینجا مفاهیم عاطفی - در نظر می‌گیرند نیز می‌تواند، اشکالی متفاوتی را در حاشیه نگاشت‌های استعاری رایج و همگانی برای فهم این دسته از مفاهیم نمودار سازد. شناخت سازوکارهای مفهوم‌سازی و شیوه‌های درک و دریافت مفاهیم انتزاعی در این جامعه زبانی که از لحاظ دانش زیست محیطی و فرهنگی گستره قابل توجهی را پوشش می‌دهد و تفاوت‌های فرهنگی و گاهی درون فرهنگی قابل توجهی را آشکار می‌سازد، انگیزه‌ای شد تا در پژوهشی تجربه‌گرا در این گویش، استعاره‌های مفهومی مربوط به طبقه ساختاری «خشم» به عنوان یکی از مفاهیم مطرح عاطفی مورد مطالعه قرار گیرد. بر این اساس پاسخ به پرسش کلی استعاره‌های مفهومی ساختاری، چگونه مفهوم خشم را در گویش منطقه دشتی انتظام داده‌اند؟ بدنه این پژوهش را تشکیل می‌دهد.

۲. پیشینه پژوهش

عمده پژوهش‌هایی (فارسی و غیرفارسی) که مفهوم خشم را در یک زبان یا بین‌زبانی مورد مطالعه قرار داده‌اند، نتایج نسبتاً مشابه‌ای را به دست می‌دهند. از اهم این مطالعات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

لیکاف^۴ و کوچش^۵ (1987) در بررسی مدل شناختی خشم ذاتی در زبان انگلیسی آمریکایی الگوی «موقعیت آزارنده، خشم، تلاش برای کنترل، از دست دادن کنترل و مجازات» را پیشنهاد می‌دهند. به نظر آنها تصور اصلی این است که استعاره‌ها و مجازهایی که به خشم مربوط می‌شوند بر قسمت‌های مختلف این الگو قابل انطباق هستند. ماتسوکی^۶ (1995) استعاره‌سازی خشم را در زبان ژاپنی در مقایسه با زبان انگلیسی مورد بررسی قرار می‌دهد. مطالعه ماتسوکی نشان می‌دهد که شیوه مفهوم‌سازی

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

دو زبان از خشم با وجود اینکه دارای تفصیل‌های متفاوتی است، از یک الگوی سرنمونی بنیادی مشابه تبعیت می‌کند. صراحی و عموزاده (۱۳۹۲) استعاره خشم را در زبان فارسی و انگلیسی مورد مقایسه قرار می‌دهند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که شباهت‌ها و تفاوت‌های فراوانی میان استعاره‌های حوزه خشم در این دو زبان وجود دارد؛ شباهت‌ها عمدتاً به دلیل وجود رفتارهای فیزیولوژیکی و تجربه‌های مشابه و همچنین عقاید مشابهی است که گویش‌وران در رابطه با بدن خویش دارند و تفاوت‌ها مربوط به وجود زمینه‌های فرهنگی و عقیدتی، رمزگذاری اطلاعات، میزان بسط و نوع دستور واژگانی متفاوت میان دو حوزه زبانی مورد مقایسه است. مولودی و همکاران (۱۳۹۴) در مطالعه‌ای که مفهوم خشم را از منظر حوزه‌های مبدأ در زبان فارسی بررسی می‌کند، به این نتیجه دست یافتند که حوزه‌های مبدأ پرتکرار در زبان فارسی با حوزه‌های مبدأ در زبان انگلیسی دارای جنبه‌های مشترکی است و تفاوت‌ها به تفصیل‌ها و تعمیم‌هایی مربوط است که از نظرگاه فرهنگی قابل تبیین است. تباری (۱۳۹۴) حوزه‌های مبدأ استعاره‌های مفهومی خشم را در زبان فارسی به روش پیکره‌ای مورد مطالعه قرار می‌دهد. دریافت تباری نشان می‌دهد که از میان ۳۲ نام‌نگاشت به دست آمده در پیکره مورد مطالعه، حوزه‌های حیوان، تغییر و بیماری پرکاربردترین حوزه‌های مبدأ در پیکره هستند که در مفهوم‌سازی خشم به کار می‌روند. طالبی و همکاران (۱۳۹۵) تصویرسازی خشم را در زبان بینایان و نابینان مقایسه می‌کنند. نتیجه این مطالعه، تشابه فراوان میان استعاره‌های خشم در هر دو گروه را نشان می‌دهد. این دریافت بر اهمیت تجارب گفتاری و تحت‌اللفظی در مفهوم‌سازی‌های استعاری تأکید دارد. روحی و همکاران (۱۳۹۷) استعاره‌سازی خشم را در گویش کردی و گیلکی با زبان فارسی مقایسه کرده‌اند. دریافت این پژوهش نشان می‌دهد که شباهت‌های

استعاری موجود در تجربیات یکسان انسان‌ها و تفاوت‌ها در نگاه متفاوت فرهنگی و انتظارات متفاوت هر زبان از اعضای خود ریشه دارد. خادمی و همکاران (۱۴۰۰) مفهوم‌سازی خشم را در گویش بختیاری (منطقه زز و ماهرو) مورد مطالعه قرار می‌دهند. نتیجه این پژوهش ارتباط مفهوم‌سازی خشم را با سبک زندگی روستایی و عشایری، عقاید و باورها، تجربیات جسمانی و تخیلات و تصورات گویشوران تأیید می‌کند. این مطالعات - به جز دو مورد اخیر که مفهوم خشم را در یک گویش منطقه‌ای بررسی می‌کند - عمدتاً در حوزه‌های زبانی صورت پذیرفته است. لذا پژوهشی مستقل پیرامون مفاهیم عاطفی در یک گویش می‌تواند الگوهای فرهنگی متفاوتی را مربوط به یک قوم به دست دهد. براساس این ضرورت، مطالعه حاضر بر این است که استعاره‌های مفهومی ساختاری خشم را در گویش دشتی (یکی از گویش‌های جنوب استان بوشهر) مورد مطالعه قرار می‌دهد. تا از این رهگذر حوزه‌های مبدأ متفاوت و تفصیل‌های متمایزی را که گویشوران این منطقه برای مفهوم‌سازی خشم به کار می‌گیرند نشان دهد.

۳. چارچوب نظری

مقصود از استعاره «دسته خاصی از فرایندهای زبانی است که در آن‌ها جنبه‌هایی از یک شیء به شیء دیگر فرابرده یا منتقل می‌شود، به نحوی که از شیء دوم به گونه‌ای سخن می‌رود که گویی شیء اول است» (هاوکس^۷، ۱۳۹۷، ص. ۱۱). مطالعه سنتی استعاره در غرب به نظریه ارسطو بازمی‌گردد که «استعاره را انتقال یک نام برای اطلاق به چیزی «غیر» معرفی می‌کند» (صفوی، ۱۳۹۸، ص. ۷۰). این رهیافت سنتی به مفهوم استعاره در مطالعات اندیشمندان مسلمان نیز با مضمونی مشابه به دست داده شده است. «به اعتقاد

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

جاحظ (۲۲۵ق) استعاره نامیدن چیزی است به جز نام اصلی‌اش. در تعبیر عبدالقاهر جرجانی (۴۷۴ق) در ساخت استعاره، نام اصلی شیء از آن جدا می‌شود و نام دومی جایگزین آن می‌گردد» (افراشی، به کوشش ساسانی، ۱۳۹۰، صص. ۱۷-۱۸). استعاره در این دیدگاه (کوچش، ۱۳۹۸الف، ص. ۱۲) «ابزاری برای تولید اثری هنری است که به صورتی آگاهانه برای منظور خاصی به کار گرفته می‌شود و بخش جداناپذیر ارتباطات روزمره ما نیست». به تعبیر لیکاف (1993, p.202) «استعاره در این معنا از مکانیسم‌هایی^۱ خارج از قلمرو زبان متعارف روزمره استفاده می‌کرد». این دیدگاه سنتی به تدریج در دهه‌های آغازین قرن بیستم با رویکردهای تازه‌ای مطرح می‌شود. نظریه‌های جدید به کمک اصطلاحات و مفاهیم تازه، استعاره را تا حدودی از قید دریافت سنتی از آن رها می‌سازند و به باور صفوی (۱۳۹۸، ص. ۷۷) آن را در مفهومی گسترده‌تر و ظاهری تازه‌تر به کار می‌گیرند، اما رابطه همانندی را همچنان مورد توجه قرار می‌دهند و آن را محور این فرایند تلقی می‌کنند. از دهه‌های پایانی قرن بیستم، معنی‌شناسی شناختی به‌عنوان شاخه اصلی زبان‌شناسی شناختی پرتو تازه‌ای را بر مفهوم استعاره می‌افکند و با اثر پیش‌گام لیکاف و جانسون (1980) زیر نام *استعاره‌هایی که با آن‌ها زندگی می‌کنیم*^۲، به تعبیر کوچش (۱۳۹۸الف، ص. ۱۲) آشکارا نشان می‌دهد که استعاره‌ها جزء جدایی‌ناپذیر زبان و اندیشه روزمره ما هستند نه ویژگی واژه‌ها و ابزاری صرفاً زیباشناسانه و جایگزین که غالباً مبتنی بر رابطه همانندی است. این رویکرد جدید از استعاره که به اعتقاد کوچش (همان) «همه جنبه‌های نظریه قدرت‌مند سنتی را به صورتی منظم و منسجم زیر سؤال می‌برد»، تعریفی از استعاره را ارائه می‌دهد که «در بنیاد مربوط به ساختار شناختی آدمی است» (پردل، ۱۳۹۶، ص. ۱۴۷). بر اساس این نگاه تازه استعاره‌ها چنان عمیق در درون زبان جای گرفته‌اند که ما به‌طور دائم و در

عبارت‌های مختلف از آن استفاده می‌کنیم، ولی متوجه کاربرد آن‌ها نمی‌شویم. از این رو حتی عادی‌ترین گفته‌های روزمره ما نیز غالباً تحت‌اللفظی نیستند. در این نوع از استعاره یک حوزه مفهومی از طریق حوزه مفهومی دیگر شناخته می‌شود. به عبارتی دیگر مفاهیم انتزاعی و غیر ملموس حوزه‌های مقصد/هدف بر حسب قلمروهایی عینی‌تر قابل ادراک و دریافت می‌شوند. برای نمونه استعاره «زندگی مسافرت است» مفهوم زندگی را بر حسب مناسباتی از حوزه مسافرت قابل فهم می‌سازد. با فرض این استعاره می‌توانیم یک مجموعه تناظر را میان دو حوزه زندگی و مسافرت ایجاد کنیم: مسافرت ← رویدادهای زندگی، مسافران ← کسانی که زندگی می‌کنند، مقصد سفر ← هدف زندگی، موانع سفر ← مشکلات زندگی، تنوع مسیرهای سفر ← اشکال متنوع زندگی، مسافت طی شده ← طول عمر و همچنین انواع تناظرهای دیگری که می‌تواند از تجربه یک سفر برانگیخته شود. این تناظرها حوزه مقصد «زندگی» را به حوزه مبدأ «سفر» مربوط می‌سازند و استعاره «زندگی سفر است» را شکل می‌دهند. بدین صورت زندگی بر حسب تجربه سفر از طریق عبارت‌های زبانی‌ای مانند: ما در زندگی راه درستی را انتخاب نکرده‌ایم، در هر جای زندگی می‌توان مسیر خود را به سمت بهتری تغییر داد، موانع زندگی نباید ما را از مسیری که در پیش گرفته‌ایم باز دارند، هیچ چیز نمی‌تواند ما را از هدف‌هایی که به آن‌ها ایمان داریم بازدارد و ... توصیف می‌شود. یک تجربه متفاوت از حوزه سفر و یا انگیزش حوزه‌های مبدأ دیگر و به تناسب آن تجربه‌های مربوط به آن‌ها می‌تواند مفهوم‌سازی متفاوتی از زندگی را به دست دهد. برای نمونه عبارت زبانی «زندگی بالا و پایین دارد» فهمی از زندگی را به دست می‌دهد که بر حسب حوزه مبدأ «بالا - پایین» از شمول استعاره «جهت - فضا» تأمین شده است. استعاره در معنای جدید آن همچنین سهم قابل توجهی را برای خاستگاه‌های اقلیمی -

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

فرهنگی به‌عنوان متغیرهایی که می‌توانند مفهوم متفاوتی از یک هستی را القا کنند، فائل است. رویکرد فرهنگی استعاره بر ارتباط استعاره با فرهنگ تأکید می‌کند. فرهنگی که زندگی در آن بر حسب تجربه جنگ تعبیر می‌شود، زندگی را به گونه‌ای متفاوت - در قیاس با تجربه بازی - درک می‌کند. «زندگی جنگ است» مجموعه‌ای از نگاه‌های مربوط به حوزه جنگ و ستیزه را برای فهم و معنابخشی به زندگی فعال می‌سازد. در حالی که قیاس زندگی بر مبنای بازی نگرشی را مطرح می‌سازد که از یک بازی و مناسبات مربوط به آن برخاسته است. این مناسبات از سویی بیان‌گر نگرش متفاوت گویشوران یک حوزه زبانی نسبت به زندگی است و از سوی دیگر بر تفکر و شناخت اهل آن فرهنگ درباره زندگی تأثیر می‌گذارد. این موضوع همچنان که کوچش (۱۳۹۴، صص. ۲۸۱-۲۸۲) اشاره دارد این ادعا را تقویت می‌کند که می‌توان از طریق استعاره‌هایی که بر یک فرهنگ مشخص حاکم‌اند، تعریفی از آن فرهنگ را ارائه داد. جدا از این که بخش عمده‌ای از این استعاره‌ها به صورت گونه‌های زبانی و به تعبیر ذوالفقاری (۱۳۹۴، ص. ۹۱) گفتار قالبی یک قوم درآمده‌اند و از این جهت تاریخی از فرهنگ و زبان یک قوم را روایت می‌کنند. از این رو استعاره‌های مفهومی می‌توانند امکانی را فراهم سازند تا از قبل آن‌ها رفتارهای فرهنگی - اجتماعی، باورهای قومی، اندیشه‌ها و شرایط زندگی گویشوران یک حوزه زبانی را بتوان تحلیل و بررسی کرد. برای نمونه کاربرد فراوان عبارت‌های زبانی‌ای که اشکال متنوع و مدرجی از آتش را برای مفهوم‌سازی خشم درمورد شخص خشمگین در اقلیم جنوب (دشتی) به‌ویژه زندگی روستایی آن اقلیم نشان می‌دهد، نظیر: خوو گرین / xuv garmen / (خوب گرم است)، داخ کِردِن / dâx kerden / (داغ شده است)، تیشِش تُندن / tešeš tonden / (آتش تند است)، دسِگرهش کِرشانا' / dasgeraş kerešânâ / (آتش‌زنه به او زد)، گُر

می‌گرت / gor migiret / (شعله‌ور می‌شود). بُک گرت / bok geret / (یکباره شعله‌ور شد) و مواردی همانند می‌توان، شاهدهی بر شرایطی از حیات روستایی این سرزمین مبنی بر وابستگی ملموس‌تر آن با عنصر آتش - در قیاس با زندگی شهرنشینی این اقلیم جغرافیایی - دانست. این دریافت هرچند گمان‌های دیگر را در انگیزش مناسبات آتش برای فهم خشم در این حوزه جغرافیایی نادیده نمی‌گیرد، اما سهم قابل توجهی را برای مبانی تجربی‌ای که ناشی از هم‌زیستی آتش با زندگی به‌ویژه حیات روستایی این اقلیم است در ملاحظه دارد.

۴. بحث و بررسی

در این مبحث ابتدا جدول مربوط به حوزه‌های مبدأ ساختاری خشم به همراه نمونه عبارت‌های استعاری‌ای که مفهوم خشم را در گویش دشتی مفهوم‌سازی می‌کنند، آورده می‌شود. سپس به دلیل فراوانی حوزه‌های مبدأ و عبارت‌های استعاری مربوط به آن‌ها و به تناسب آن طولانی شدن حجم پژوهش، سه حوزه مبدأ پرکاربرد که ساختار نظام‌مندتر و تفصیل‌های منحصر به فردتری را از مفهوم خشم در این گویش ارائه می‌دهند، مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد.

جدول ۱: حوزه‌های مبدأ و نمونه عبارت‌های زبانی استعاری مربوط به حوزه مقصد خشم در

گویش دشتی

Table 1: Source domains and examples of metaphorical language expressions related to the target domain of anger in Dashti dialect.

ردیف	حوزه‌های مبدأ	اصطلاحات و عبارت‌ها زبانی استعاری واژه‌های مربوط به حوزه مبدأ در اصطلاحات استعاری و عبارت‌های زبانی به صورت bold (خط درشت) مشخص شده است.
۱	گرما/ آتش	بُک گرتُم / bok geretom / بُک گرفتم. (یکباره شعله‌ور شدم).

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

۲	حیوانات	عِصوانی که وایی کُرکامیت / <i>ʕesevâni ke vayi korokkâmit</i> / عصبانی که شد، کُرک ^{۱۲} می‌شود. (خشم رفتار حیوانی است).
۳	ماده داغ درون ظرف	هئی سرِه میَشُم / <i>hoi sere mišom</i> / دارم سرریز می‌شوم (انسان ظرفی است که ماده درون آن داغ می‌شود و سر می‌رود).
۴	جنگ	جَهَلش ^{۱۳} کِه، دِرِمِت، می چِکِنِت هَمشات / <i>ke deremet mičkenet</i> / جَهَلش ^{۱۳} / <i>jahleš hamšât</i> / وقتی جهلش (خشمش) درآمد، می چکاند همراه (به) تو. (کلام فرد خشمگین تیری است که شلیک می‌شود).
۵	ساختمان	بُنیکِ جَهَلِش نین / <i>bonyek e jahliš neyen</i> / بنای جهلی (خشم) نهاده است.
۶	خرابی / ویرانی	اوکاتِش خِراون / <i>ʔowkâteš xerâven</i> / اوقاتش خراب است (خشم خرابی است).
۷	ماشین / ابزار	نُکوکِن شیِ مُو / <i>nokuken šey mo</i> / نکوک است با من. (کوک (تنظیم) نیست با من). (خشم ماشین / ابزار است).
۸	معامله اقتصادی	جَهَلش که دِرِمِت، خُوالت می کُت مینی یِه غاز / <i>jahleš ke deremet</i> / جَهَلش / <i>hovâlat mikot meni ye ʔâz</i> / جهلش (خشمش) که درآمد، حوله‌ات می‌کند، هر من، یک غاز.
۹	غذا	آیم تَهَلین / <i>ʔâyem e tahliyen</i> / آدم تلخی است. (خشم مزه است).
۱۰	مرگ	جَهَلین، کِش میت بَمِرگِت / <i>ʔahliyen keš mit bernerget</i> / جهلی است (خشمگین است) که می‌خواهد بمیرد.
۱۱	سلامتی و بیماری	تُو خشمِش بارُمِن / <i>tow xašmeš bâromen</i> / تب خشمش بارم است.

۱۲	روشنایی و تاریکی	دینیا برُم تیره تارِن / dinyâ berom tîretâren / دنیا پیشم تیره و تار است (خشمگیم). (خشم تاریکی است).
۱۳	گیاه	جهلی ثمریش نی / ĵahli semereyš ni / جهلی (خشمگین شدن) ثمری ندارد.
۱۴	دام/بند	تُو جهلیش گیردرندن / tu ĵahliš girderanden / توی جهلیش (خشمش) گیر درآمده است.
۱۵	بازی	شکلک بازی درمیارِت / šeklakbâzi dermiyâret / شکلک بازی درمی آورد (خشم، بازی/نمایش است).
۱۶	مضحکه	خُنکی (مضحکه) درویا، اوقات تَهلی مُکُ / xonoki dermeyâ / خنکی درنیاور، اوقات تلخی (خشم) نکن. ?owkâtahli moko
۱۷	دیوانگی	جهلیش گنرگنرِن ^{۱۴} / ĵahliš genargeneriyen / جهلیش (خشمش)، دیوانگی است.
۱۸	مستی	چه؟ مَس کِردی / č e mas kerdey / چرا مست کرده ای؟ (خشمگین شده ای).
۱۹	بار	ای بار خِر گَش هُکُنیم / ?i bâr xer kaš hokonim / (این) خشم) بر خر چه کسی بار کنیم).
۲۰	رنگ	چِتِن سُرَخ و سوزامی؟ / č eten sorx o sowzâmi / چرا سرخ و سبز می شوی؟ (خشم تغییر رنگ است).
۲۱	بو	بو جهلیش میت / bu ĵahliš mit / بوی جهلیش (خشمش) می آید.
۲۲	حس آمیزی	نَرمترایی / narmterâyi / نرم تر شد. (خشم حس لامسه است).

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

۲۳	زمان / سرعت	«تند می‌شیت هم‌شات / <i>tond mišit hamât</i> / تند می‌رود با تو» (عصبانی می‌شود). (خشم سرعت است).
۲۴	دانش	اوقات تَهلی بلی نی / <i>ʔowkâttahli belay ni</i> / اوقات تلخی (خشم) بلد نیست.
۲۵	رسم و آیین	جَهَلِشَم بی‌روسومین / <i>ʔahlešam bayrusumiyen</i> / جهلش (خشمش) هم بدرسومی است.
۲۶	هنر	هنرش غارغورشین / <i>honereš ʔârʔurešen</i> / هنرش غاروغورش (خشمش) است.
۲۷	قصه	حُکیتِ جَهلی تَن / <i>hokeyt e ʔahli ton</i> / حکایت جهلی (خشم) تو است!
۲۸	ارث/ وراثت	خشم میراث‌گشتی شِرِشِنَا / <i>xašm e mirâsgaštey šerrešenâ</i> / خشم میراث‌گشته، شر اوست.
۲۹	آلودگی و پاک‌ی	جَهَلِش که درِمِت گندامیت / <i>ʔahleš ke deremet gandâmit</i> / جهلش که در آمد، گند می‌شود.
۳۰	اعتیاد	تِرِیاکین / <i>teryâkiyen</i> / تریاکی است. (عصبانی است). (خشم اعتیاد به مواد مخدر است).
۳۱	سم	عِصوانی که وامیت مُرُک ^{۱۵} زهریامیت / <i>fesevâni ke vâmit morok</i> / <i>zahriyâmit</i> / عصبانی که می‌شود، مُرُک زهری می‌شود.
۳۲	جریان جوی	اُورهُواش سی جَهَلین / <i>ʔowrhovâš si ʔahliyen</i> / ابر [و] هوایش، برای جَهلی (خشم) است.
۳۳	حوادث طبیعی	طیفو رُوش بُرُند / <i>tifu rowš borond</i> / طوفان (خشم) راه انداخت.

۳۴	پوشش / لباس	اوکات تَهلی ریش کِشَنگِن / ?owkâttahli riš kešangen / اوقات تلخی (خشم) روی [تِن] او قشنگ است.
۳۵	موجودات ماورایی	دَهَم عِصَوَانِین، شِیْطَوَنَاش وِیْدَن / dahm fesevâniyen, šeytunâš / veyandan / دوباره عصبانی است، شیطان‌هایش برگشته‌اند.
۳۶	دین	تُو غِضَو که رِه کَافِرِین / tu ɣezav ke re kâferiyen / توی غضب که رفت، کافری است!
۳۷	آینه	جَهَلِیش اَیْنِن / ?ahliš ?oynan / جَهَلِیش (خشمش) آینه است.
۳۸	صوت	صِیَاشِن هَمَشَاش / seyâšen hamšâš / صدا دارد (خشمگین است) با او. (خشم صداست).
۳۹	مایعات	عِصَوَانِیْتِش چَرِن / fesevâniyeteš č orren / عصبانیتش چَر (جاری) است.
۴۰	شُست و شو	اِش شُشْتِنَا / ?eš šoštenâ / آن‌ها را شست! (رفتار فرد خشمگین شست و شو دادن است).
۴۱	شر	جَهَلِنَاکِیش شِرِشِن / ?ahlnâkiš šerešen / جَهَلِنَاکِیش (خشمش) شر اوست.
۴۲	واکنش‌ها	پاسخ‌های فیزیولوژیکی، رفتاری و عاطفی
۱-۴۲	فیزیولوژیکی	می دروشی / miderowši / [از خشم] می لرزید. (خشم پاسخ فیزیولوژیکی است).
۲-۴۲	رفتاری	غارِه مِیت / ɣâre miyet / [از خشم] غاره (صدای بلند با برافروختگی) می دهد (خشم پاسخ رفتاری است).
۳-۴۲	عاطفی	کَلُونْدَامِیت / kelundâmit / [از خشم] کَلُونْد (آبی متمایل به تیره) می شود (خشم، حالت عاطفی تغییر چهره است).

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

بررسی و تحلیل داده‌های این مطالعه نشان می‌دهد که این گویش برای استعاره‌سازی حوزه مفهومی خشم تعداد ۴۲ حوزه مبدأ را به کار می‌گیرد. بخش عمده‌ای از این حوزه‌های مبدأ مشترک با حوزه‌هایی است که پژوهشگران در مطالعات پیشین به دست داده‌اند. اما داده‌هایی وجود دارد که شواهدی از تفاوت‌های موجود - هر چند محدود - در گزینش قلمروها و بیشتر از آن تفصیل‌های مربوط به یک قلمرو را نشان می‌دهد. انگیزش منحصربه‌فرد یا کمینه فعال‌تر حوزه‌های مبدأیی مانند شر، شست‌وشو، مضاحکه، دیوانگی و مواردی همانند در این گویش و همچنین تفصیل‌هایی متفاوتی از مفهوم خشم که این حوزه گویشی را تا حدودی نسبت به دیگر حوزه‌ها - از منظر مفهوم‌سازی خشم - متمایز می‌سازد، گواه تأثیرات تجربه‌های متفاوت فرهنگی در انگیزش استعاره‌ها هستند. برای نمونه واژه «شر» در گویش دشتی، در عین حال که دارای یک بار معنایی منفی مترادف با بدی و پلیدی است، هم‌زمان از مفهومی که بیانگر یک عنصری «مزاحم و ویرانگر» است نیز برخوردار است. این واژه و مشتقات مربوط به آن، در معنای یادشده که از حوزه مبدأ شر برخاسته‌اند، بخش قابل توجهی از مفاهیم انتزاعی - از جمله خشم - را در این گویش مفهوم‌سازی می‌کنند. نمونه‌هایی مانند: «شر کولشین / šar kulešen / شر به دوشش است» یا «شر کوله مو میی / šar kulemu / شر به دوش ما می‌گذاری» و موارد مشابه، مصداق‌هایی از کاربرد این واژه در معنای مذکور هستند. بسامد فراوان این واژه در موقعیتی که معنایی مترادف با یک «همراه مزاحم» را در یک گفت‌وگو حمل می‌کند، به گونه‌ای است که می‌توان آن را به‌عنوان یکی از کلیدواژه‌های شناختی مفهوم خشم در گویش دشتی مطرح کرد. این واژه و همچنین واژه‌هایی که از برخی حوزه‌های مبدأ مانند «مضاحکه، بازی، مستی و دیوانگی» برانگیخته شده است، از نظر تکرار کاربرد - نه از نظر میزان ساختاردهی -

برای مفهوم‌سازی مفاهیم انتزاعی، از جمله خشم، گویش دشتی را از حیث سبک بیان تا حدودی نشان‌دار می‌سازند. عبارت‌های زبانی‌ای نظیر: جَهَلت چن؟ خُنکی مُکو / jahlet čen? Xonoki moko (جهلت (خشم) چیست؟ خُنکی مُکو (خشم خنکی / مضحکه کردن است)، چه جَهَلین، بازی بَلِیا کِرِدِن / če jahliyen? bâzi belayâkerden / چه جَهَلی (خشمی) است؟ بازی بلد کرده است (خشم، بازی است)، مَسَن، بولیمبه میت / massen bulimbe miyet / مست است، بولیمبه (نعره) می‌دهد (خشم مستی است)، جَهَلش که دَرمیت، گِنَا وامیت / jahleš ke dermit genâ vâmit / جهلش (خشمش) که درمی‌آید، دیوانه می‌شود (خشم دیوانگی است) و موارد مشابه دیگر نمونه‌هایی از کاربرد استعاری این واژه‌ها را در گویش دشتی نشان می‌دهد. این عناصر که در اینجا «خشم» را مفهوم‌سازی می‌کنند، می‌توانند با توجه به یک موقعیت و بافت گفتمانی متفاوت، برای مفهوم‌سازی عمده مفاهیم در این گویش برانگیخته شوند. برای نمونه عبارت استعاری اخیر که عنصر گِنیری (دیوانگی) را برای فهم خشم در این گویش به کار گرفته است، می‌تواند در بافتی دیگر بیشتر مفاهیم عاطفی از جمله شرم، عشق، ترس، غم، شادی و غرور را مفهوم‌سازی کند. منظر دیگری از تفاوت‌های استعاره‌سازی خشم در گویش دشتی مربوط به تفصیل‌های متفاوت از یک استعاره همگانی است. برای نمونه حوزه‌های مبدأ «گرما/ آتش» و «ماده درون ظرف تحت فشار» از حوزه‌های مبدأ جهانی و پرکاربرد در زبان‌های مختلف هستند. دامنه غنی واژه‌های متعلق به این حوزه‌ها در گویش دشتی، این امکان را به دست می‌دهد که مفهوم خشم با جزئیات و تفصیل‌های متمایز معنایی و اشکال مدرجی از میزان شدت در این گویش ساخت‌مند شود. (← تحلیل مباحث). براساس دریافت‌های این مطالعه، بخش فراوان‌تری از مفهوم‌سازی‌های ساختاری مربوط به حوزه مقصد خشم در گویش

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

خودکار روزانه دشتی، ذیل قلمروهای گرما/ آتش، جانوران/ رفتار حیوانی، ماده درون ظرف تحت فشار و جنگ شکل می‌گیرد. تنوع کاربرد آتش و ضرورت همجواری آن با حیات به‌ویژه زندگی روستایی، مشارکت گونه‌هایی از حیوانات در مشاغل (قدیم‌تر) ساکنان اقلیم دشتی، بدن‌مند بودن استعاره «ماده درون ظرف تحت فشار»، ماهیت سازگار خشم و مناسبات جنگ و همچنین ظرفیت ساختاردهی فراوانی که از ماهیت این حوزه‌ها برمی‌خیزد، کاربرد فعال‌تر این قلمروها را در گویش روزمره دشتی در قیاس با دیگر حوزه‌های مبدأ عملی‌تر می‌سازد. تجربه‌های عینی‌تر و ملموس‌تر این حوزه‌ها، مناسبات و ملزومات فراوان‌تر و همچنین سازگاری بیشتر آن‌ها با مفهوم خشم، امکان فراخوانی و تناظرسازی آن‌ها را برای فرایند استعاره‌سازی، فراهم‌تر می‌سازد. مجموعه این ویژگی‌ها، توان‌مندی این حوزه‌های مبدأ را برای ساختاردهی نظام‌مندی که ابعاد گسترده‌تری از حوزه مقصد - در اینجا خشم - را هم‌پوشانی کند، به دست می‌دهد که به دلیل محدودیت حجم مقاله، شرح سه حوزه مبدأ پر کاربرد در این گویش به تفصیل آورده می‌شود:

۴- ۱. حوزه مبدأ گرما/ آتش یکی از پرکاربردترین قلمروهای مورد استفاده برای مفهوم‌سازی خشم در گویش روزمره دشتی است. غنای واژه‌ها و اصطلاحات مربوط به قلمرو گرما/ آتش مانند دسگره^{۱۶} / dasgere، آلو^{۱۷} / ?olo، گر^{۱۸} / gor، بُک / bok، تَند / tond، هار^{۱۹} / hâr، گرخیدن^{۲۰} / gerxidan، چرزیدن^{۲۱} / ?erzidan، جزغاله^{۲۲} / ?ezyâle، خلمَر^{۲۳} / xolmar، آنگال^{۲۴} / ?angâl، بر^{۲۵} / ber در این گویش، گویای واقعیت تفاوت‌های فرهنگی در تفصیل‌دهی به یک حوزه معنایی است. این نمونه واژه‌ها و اصطلاحات (مربوط به آتش) که هر کدام دارای بار معنایی متفاوتی از کارکرد آتش است، امکان ساختاربندی مفصلی را از مفهوم خشم در این گویش به

دست می‌دهد. براساس آنچه داده‌های این مطالعه روشن می‌سازد، خشم در گویش دشتی همانند آتش پنداشته می‌شود. بر این اساس، علت آتش، علت خشم است: همینش دسگره کرش وانا / *hemneyš dasgere kereš vâna* / همین [حرف] دستگره آتش به او زد (محرکی موجب آتش گرفتن/خشم شخص می‌شود)، شروع آتش، شروع خشم است: بناش که تَش گِرتَه / *bonâš ke taš gerete* / بنا کرد آتش گرفتن (شخص شروع به سوختن/خشم می‌کند)، هُی تَش می‌گِرت / *hoi taš migeret* / داشت آتش می‌گرفت (شخص در حال سوختن/خشم است)، شدت آتش، شدت خشم است: بُک گِرتُم / *bok geretom* / یک‌باره آتش گرفتم (جهنگی آتش، خشم یکباره است)، آسیب آتش، آسیب خشم است: تَشی گِرتُم که نِزیکِن بِمِرگُم / *taši bemergom* / آتش گرفتم که نزدیک است بمیرم (اثر آتش، مردن از آتش/خشم بی‌نهایت است) خاموشی آتش، تمام شدن خشم است: خنکایی / *xonokâyi* / خنک شد (آتش/خشم خاموش می‌شود). غنای دامنه واژه‌های مربوط به آتش در این گویش بیان شکل مدرّجی از شدت آتش/خشم را ممکن می‌سازد. واژه‌های «بُک / *bok* / شدت یک باره آتش، گُر / *gor* / گسترش آتش، گُرگُر / *gor gor* / شدت و سرعت در حال تداوم آتش، اَلُو / *ʔolo* / گسترش و شدت آتش، هار / *hâr* / حرارت بیشتر از معمول آتش، خُلَمَر / *xolmar* / خاکستر حرارت دار و همچنین عبارت‌های توصیفی‌ای که تفصیل‌های ویژه‌ای از آتش/خشم را نشان می‌دهد مانند: تشش تندتر بی / *tašeš tonhtar bi* / آتش او تندتر (سریع‌تر و سوزنده‌تر) است و مواردی همانند، ظرفیت فراوانی از حوزه آتش را برای فهم و ادراک خشم در این گویش نشان می‌دهد.

۴-۲. حوزه فعال و پربسامد دیگر در این گویش، مربوط به جانوران/رفتار حیوانی است. قلمرو حیوان/رفتار حیوانی حوزه مبدأ بسیار زایا برای استعاره‌سازی خشم در

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

گویش دشتی است. تجربه‌های عینی و ملموس گویشوران اقلیم جنوب/ دشتی و البته بیشتر بخش روستایی آن از نوع زندگی دامداری و حیاتی که به طبیعت و صحرا و ماجراهای آن مربوط است، ناخودآگاه عبارت‌های زبانی استعاری‌ای را در گویش روزمره ساکنان این اقلیم کاربردی می‌سازد که برخاسته از همین همجواری و شرایطی از زیستن آن‌هاست. بر این اساس همانند مفاهیم عشق، شادی، ترس، غم و دیگر مقوله‌های احساسی، مفهوم خشم نیز در این گویش با حیوان/ رفتار حیوانی متناظر می‌شود و بدین صورت استعاره خشم یک حیوان/ رفتار حیوانی است، فعال می‌گردد. بر این اساس، حیوان با فرد خشمگین متناظر می‌شود: هاراویبی؟ / *hârâviyey* / هار شدی؟ (شخص خشمگین هار می‌شود)، رفتار حیوانی، رفتار شخص خشمگین است: وک می‌کُت: / *vak mikot* / پارس می‌کند/ (شخص خشمگین حیوانی است که پارس می‌کند)، دلیل وحشی شدن علت خشمگین شدن است: سی همنی چُموشاویِن / *si hemney čomušâviyen* / برای همین چموش شده است (شخص خشمگین چموش شده است)، وحشی شدن، نشان دادن رفتار خشمگینانه است: دهم زیپلک میارت / *dahm zipelak miyaretu* / دوباره جست‌وخیز می‌کند (شخص خشمگین جست‌وخیز حیوانی می‌کند)، اثر رفتار حیوانی اثر رفتار خشمگینانه است: زهرشش رخت / *zahrešeš rext* / زهر خود را ریخت (شخص خشمگین زهر خود را می‌ریزد) و رام کردن/ شدن حیوان، کنترل کردن/ شدن شخص خشمگین یا رفتار خشمگینانه است: و کرکوش میت تیشاگیری / *ve kerkowš mit tišâgiri* / با کرکو باید جلوی بگیر (با کرکو (صوتی برای آرام کردن الاغ) باید جلوی شخص خشمگین را بگیر). فراوانی و تنوع گونه‌های حیوانی و به تناسب تنوع رفتارهای مربوط به آن‌ها، حوزه حیوانات/ رفتار حیوانی را به‌عنوان یکی از حوزه‌های پربسامد و زایا برای مفهوم‌سازی استعاری

خشم در این گویش مطرح می‌سازد. این تنوع امکانی را به دست می‌دهد تا به تناسب رفتار خشمگینانه و میزان کمی و کیفی آن، رفتارهای متناظر حیوانی برانگیخته شود. برای نمونه اقدام فرد خشمگین برای کنشی خشمگینانه که با ترس او از این کنش آمیخته است و به کنش نمی‌انجامد با رفتار یک مرغ برای حمله متناظر می‌شود: پاپسک می‌گت / *pâpesak mikot* / بدین معنی که با پا خاک را [برای حمله] پس می‌زند، در حالی که حمله نمی‌کند یا رفتار کسی که کاملاً خشمگین است - به گونه‌ای که نمی‌توان به او نزدیک شد - با رفتار مرغی متناظر می‌شود که اجازه وارد شدن هیچ کس را به قلمرو خود و تعرض به جوجه‌هایش نمی‌دهد: کُرگن / *korokken* / به معنی این که حالت تدافعی کامل دارد. این دامنه وسیع از امکان متناظرسازی، استعاره حیوان/ رفتار حیوانی، فرد خشمگین/ رفتار خشمگینانه را در این گویش به صورتی فعال زنده نگه داشته است. این فراخوانی‌ها و متناظرسازی‌ها حتی اگر به تعبیر کوچش (۱۳۹۴، ص. ۱۲) تجربه‌هایی تحت‌اللفظی و گفتاری قالبی را هم منعکس کند، بی‌گمان برخاسته از الگوهای فرهنگی و نوع زندگی یک اقلیم جغرافیایی است که به صورت تجاری لفظی درآمده است.

۳-۴. حوزه مبدأ پرکاربرد دیگر ماده داغ درون یک ظرف تحت فشار است. در این استعاره خشم به‌مثابه ماده داغی است که درون یک ظرف قرار دارد. براساس آنچه داده‌ها از این مطالعه در گویش دشتی به دست می‌دهند، ظرف فیزیکی، بدن یا عضوی از بدن شخص خشمگین است: گُمم خُل می‌خُت سیش / *komom xol mixot siš* / شکم دارد جوش می‌خورد (شکم ظرفی است که ماده‌ای داغ درون آن وجود دارد)، ماده داغ داخل ظرف، خشم است: گُمم پُر تِشِن / *komom por e tešen* / شکم پر از آتش است (ماده‌ی داغ/ آتش، درون شکم/ ظرف قرار دارد)، فشار در ظرف، نیروی

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

خشم است: میتُم بَترِکُم / mitom beterekom / می‌خواهم منفجر شوم (ماده داغ به ظرف، فشار می‌آورد و ظرف نزدیک است منفجر شود)، علت فشار، علت خشم است: سی هِمِنِ سِرِه میشیت / si hemney sare mišit / برای همین سر می‌روی؟ (محرکی ماده درون ظرف را داغ می‌کند و سر می‌رود)، شدت گرمای ماده، شدت خشم است: جوش اُوردِن / juš ?ovorden / جوش آورده بود (ماده درون شکم داغ شده و به نهایت داغی رسیده است)، کاهش دمای ماده، کاهش خشم است: دِلْم خُنکایی / delom xonokâyi / (ماده داغ درون دل / ظرف سرد شده و از جوش افتاده است)، کنترل فشار ماده، کنترل خشم است: فشار ری خُت میا / fešâr ri xot / meyâ / فشار روی خودت نیاور (جلوی داغ شدن ماده در درون ظرف را بگیر)، ناتوانی در کنترل نیروی فیزیکی، ناتوانی در کنترل خشم است: نمیشاتم تی خُماگیرُم / nemišâtom ti xom vâgirom / نمی‌توانم جلوی خودم را بگیرم (ناتوانی در کنترل حرارت ماده داغ، موجب بیشتر داغ شدن می‌شود). عبارت‌های استعاری به دست داده شده از گویش دشتی، علاوه بر این که فرض جهانی بودن استعاره «خشم، ماده تحت فشار در یک ظرف است» را در این گویش تأیید می‌کند، نشانگر تفصیل‌های متفاوتی است که این گویش برای تعمیم این استعاره در نظر می‌گیرد. کلیدواژه‌هایی مانند گرم / garm / داخ / dâx / جوش / juš / خُل / xol / خل خل / xol xol / و مشتقات آن‌ها در گویش دشتی، به ترتیب نشان‌گر میزانی از شدت جوشش یک مایع سیال درون یک ظرف تحت فشار است. این واژه‌های مدرج می‌تواند به صورتی متناظر مراتبی از بیان خشم و پی‌آمدهای استعاری آن را در این گویش نشان دهد. نمونه عبارت‌های استعاری: اوش گرما کِرِدِن / ?uš garmâkerdey / او تو را گرم کرده است، داخ کِرِدِن / dâx kerden / داغ کرده است، جوش می‌خورم سیش / juš mixorom siš / جوش

می خورم برایش، هی خُل میخُت / hey xol mixot / داشت غل می خورد و کُمم
خُل خُلشن / komom xol xoloešen / شکم دارد غل غل می کند، اشکالی از این
تناظرسازی مدرج را آشکار می سازد. همچنین عبارت های استعاری: تَش تو کُمین /
delom hey di / آتش در شکم است و دلم هی دی می کُت / taš tu komomen
mikot / دلم دارد دود می کند، وجه دیگری از این تفصیل استعاری (ماده گرم درون یک
ظرف تحت فشار) را که مربوط به عناصری غیرمایع است، در این گویش روشن
می کند. یکی دیگر از مختصات ساختاردهی خشم بر حسب ظرف تحت فشار در
گویش دشتی، این است که این گویش، علاوه بر به کارگیری بدن به عنوان یک ظرف
کلی برای نگه داری ماده داغ متناظر با خشم از اندام واژه های شکم، دل، سر و در
مواردی ناف و روده نیز به مثابه یک ظرف تحت فشار بهره می گیرد. نمونه عبارت های
کُمم خُل میخُت / komom xol mixot / شکم غل می خورد، دلم سیره می شیت /
delom sere mišit / دلم سرریز می شود، دلم دی می کُت / delom di mikot / دلم
دود می کند، سرم اش میت پشکاست / serom ŷeš mit peškâsst / سرم می خواهد
منفجر شود، تو نافم هی می سُخِت / tu nâfom hoy misoxet / توی نافم دارد می سوزد
و حالا نک نه بُنت سو دا؟ / nek ne bonet su dâ / مگر نه بُن تو تسکین یافت؟
شواهدی از این کاربرد را در این گویش نشان می دهد. این وجه از استعاره سازی
(اجزای بدن/ ظرف) در گویش دشتی از دو جهت قابل توجه است: نخست اینکه هر
کدام از این اندام واژه های یادشده (به صورت نسبی) برای بیان درجاتی متفاوتی از داغ
بودن نظیر افزایش دمای ماده، جوش آوردن (به صورت مدرج)، سرریز شدن، منفجر
شدن و بخار شدن مایع سیال متناظر با خشم و پی آمدهای استعاری آن به کار گرفته
می شود. برای نمونه این گویش ناحیه «ناف» را تنها برای نشان دادن درجه پایین تری از

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران

خشم در قیاس با دیگر اندام‌واژه‌ها در نظر می‌گیرد: تو نافم هی می سِخِت / tu nâfom / hey misexet / توی نافم دارد می سوزد. یا اندام‌واژه‌ی «بن / روده» را تنها در یک روایت منحصر به فرد استعاری برای بیان حالتی از خشم که با نکوهش و طعنه همراه است به کار می‌گیرد: تا بُتَم بُسِخِت / tâ bonetam bosoxet / تا بن / روده‌ات هم بسوزد. بر همین سیاق هر کدام از اندام‌واژه‌های شکم، دل و سر در این گویش، علاوه بر اینکه معمولاً اشکالی از داغ بودن متناظر با درجه‌ای از شدت خشم مربوط به اندام‌واژه‌های پایین‌تر از خود را همراهی می‌کنند، به طور متعارف برای بیان درجات رو به افزایشی از داغ بودن نیز در نظر گرفته می‌شوند: کُم اِش میت بَتَرِکِت / komom ?eš mit / betereket / شکمم می‌خواهد بترکد، دلم هی سِرِه میره / delo hey sere mire / سرم داشت سرمی‌رفت و سِرِم نَزیکِن پِشکاسُت / seram neziken peškâssot / سرم نزدیک است به شدت شکسته شود. اصطلاح «پشک» در نمونه اخیر مترادف با (شکستن) در اینجا مرحله‌ای از فشار بر ظرف را منعکس می‌کند که با شدت نهایی خشم (بیشتر از منفجر شدن) متناظر است. مورد قابل توجه دیگر این است که همه مناطق جغرافیایی در ذیل حوزه گویشی دشتی روایتی کاملاً همانند را از کاربرد اندام‌واژه‌های یادشده برای فهم خشم و پی‌آمدهای آن بیان نمی‌کنند. برای مثال اندام‌واژه سر / ظرف در منطقه کاکلی (از توابع دشتی) علاوه بر اینکه به‌عنوان یک ظرف تحت فشار برای بیشترین شدت خشم در نظر گرفته می‌شود، میزانی از یک خشم را که متناظر با «غل خوردن و جوشیدن» است نیز مفهوم‌سازی می‌کند: سِرِم خُلِ خووِه / seram xol xuve / (سرم غل خورد) یا سِرِم جوشِ خووِه / seram juš xuve / سرم جوش خورد. این روایت از سر / ظرف که کاربرد منحصر به فردی را از استعاره بدن / ظرف در گویش منطقه کاکلی به دست می‌دهد، از داده‌های مربوط به گویش دو منطقه

دیگر دشتی (مرکزی و شنبه و طسوج) دریافت نشد (ممکن است این نتیجه از نارسایی داده‌ها باشد).

۵. نتیجه

داده‌های این پژوهش که از طریق گفت‌وگو با تعداد ۴۵ نفر از گویشوران ۴۰ ساله و بالاتر، بدون محدودیت جنسیتی و تحصیلی در منطقه دشتی و همچنین از طریق مشاهده طبیعی فراهم آمده است، کاربرد تعداد ۴۲ حوزه مبدأ را برای ساختاردهی مفهوم خشم در این گویش نشان می‌دهد که برخی از آن‌ها از زایایی کم‌تری برخوردارند و شواهد محدودتری از کاربرد آن‌ها در رفتار زبانی گویشوران این منطقه به دست داده شده است. از یافته‌های قابل توجه این مطالعه می‌توان به کاربرد فراوان اصطلاحات مبتنی بر استعاره و حوزه‌های مبدأ حدوداً منحصر به فردی نظیر «شر» (به‌عنوان یک نیروی منفی و مزاحم)، مضاحکه، بازی، دیوانگی، مستی و به میزان کم‌تری شست‌وشو، برای مفهوم‌سازی خشم در این گویش اشاره کرد. این دسته از حوزه‌های مبدأ علی‌رغم این که زایایی و تنوع‌پذیری کم‌تری دارند، اما در شکل الگوهای قالبی پرتکرار برای فهم خشم (نه تفصیل‌دهی نظام‌مند) می‌توانند به‌عنوان کلیدواژه‌هایی سبکی و فرهنگی این گویش را نشان‌دار سازند. همچنین این مطالعه نشان می‌دهد که از میان حوزه‌های مبدأ فعال در این گویش، قلمروهای گرما/آتش، جانوران/ رفتار حیوانی و ماده درون ظرف تحت فشار، دارای بیشترین فراوانی و تنوع کاربرد و همچنین تفصیل‌های معنایی گسترده‌تری در قیاس با دیگر حوزه‌های مبدأ برای مفهوم‌سازی خشم هستند که از رهگذر فرهنگی و باورهای قومی و مذهبی و شرایط اقلیمی به شرح زیر قابل تبیین است:

بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی_____ احسان زیارتی و همکاران

الف. همجواری آتش و حیات و جلوه‌های متنوعی از این عنصر جداناپذیر از زندگی روستایی، تولید واژه‌های با معنای متفاوتی از حرارت را در گویش منطقه دشتی موجب شده است که می‌تواند ابعاد مدرّجی از حالات خشم را در این گویش نشان دهد.

ب. حوزه مبدأ حیوان/ رفتار حیوانی از جمله دیگر قلمروهایی است که متأثر از مختصات فرهنگی و اقلیمی این منطقه، ساختار نسبتاً منحصر به فردی را به خشم وام می‌دهد. تلفیق این حوزه مبدأ با قلمرو جنگ در این گویش از موارد برجسته این ساختار دهی است. این ویژگی که از مشارکت گونه‌های فراوان حیوانی در مشاغل و زیست (بیشتر سنتی) این منطقه، برانگیخته شده است. مناسباتی از رفتارهای حیوانات را با ابعادی از خشم و عصبانیت انسانی متناظر ساخته است. به گونه‌ای که تا حد قابل توجه‌ای نزاع‌ها و رفتار خشمگینانه مردمان این منطقه با مؤلفه‌هایی از رفتارهای حیوانی بیان می‌شود.

ج. غنای واژه‌هایی که اشکال مدرّجی از گرمی و جوشش یک ماده سیال درون یک ظرف را نشان می‌دهند این امکان را برای گویشوران این منطقه فراهم می‌کند تا بتوانند حالات متفاوت و فزاینده‌ای از بیان خشم را متناظر با یک ماده داغ درون یک ظرف تحت فشار - که عمدتاً بدن انسان است - فعال سازند. نکته قابل توجه در این تناظرسازی تعمیم ظرف کلی بدن به اعضای جزئی بدن در این گویش است. گویشوران این منطقه جدا از ظرف بدن (در معنای کل بدن) اندام‌واژه‌های روده، شکم، ناف، دل و سر را نیز به‌عنوان ظرف در نظر می‌گیرند که هر کدام از این اندام‌ها با مراتبی از شدت بیان خشم متناظر می‌شوند.

۶. پی‌نوشت‌ها

1 Nate L. Gage

2. David C. Berliner
3. Luria. A. R
4. George Lakoff
5. Zoltan Kovecses
6. K. Matsuki
7. Terence Hawkes

۸. سازوکار. آمیختگی و هم‌آبی اعضا و ابزار دستگاهی که برای منظور و غرض خاصی تنظیم شده است (فرهنگ دهخدا).

9. Metaphor We live By

۱۰. کنار و گوشه
۱۱. شعله ور شدن یکبارۀ آتش.
۱۲. حالتی از یک مرغ خانگی که آمادۀ حمله است.
۱۳. اصطلاح «جهل» در گویش دشتی در برابر حلم می‌آید و به معنی خشم و عصبانیت است.
۱۴. دیوانگی
۱۵. گردی
۱۶. آتش زنه
۱۷. بالا گرفتن آتش
۱۸. حرارت آتش
۱۹. حرارت تند آتش
۲۰. سوختن پیوسته
۲۱. متراکم شدن بر اثر سوختن
۲۲. جمع شدن و سیاه شدن بر اثر سوختن
۲۳. خاکستر داغ
۲۴. داغ شدن
۲۵. سوختن با روشنی آتش

منابع

افراشی، آ. / استعاره و شناخت. (۱۳۹۷). تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

- بررسی فرهنگی استعاره‌های ساختاری خشم در گویش دشتی _____ احسان زیارتی و همکاران
- افراشی، آ. (۱۳۹۰). «نگاهی به تاریخچه مطالعات استعاره». *استعاره مبنای تفکر و ابزار زیبایی‌آفرینی*. به کوشش ف. ساسانی. تهران: سوره مهر، صص. ۱۱-۳۴.
- باباچاهی، ع. (۱۳۹۶). *شروه سرایی در جنوب ایران*. بوشهر: پاتیزه
- پردل، م. (۱۳۹۶). بررسی تطبیقی استعاره مفهومی عشق جنگ است در دیوان غزلیات حافظ و سروده‌های پترارک. *پژوهش‌های ادبیات تطبیقی*، ۵ (۲)، ۱۴۳-۱۷۲.
- تباری، ف. (۱۳۹۴). *استعاره‌های مفهومی خشم در زبان فارسی رویکردی شناختی و پیکره‌ای*. پایان نامه کارشناسی ارشد زبان‌شناسی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- خادمی، غ.، ابوالحسنی‌چیمه، ز.، و محمودی بختیاری، ب. (۱۴۰۰). مفهوم‌سازی فرهنگی خشم در گویش بختیاری منطقه زز و ماهرو بر مبنای زبان‌شناسی فرهنگی. *نشریه ادبیات و زبان‌های محلی ایران زمین*، ۱۱ (۴)، ۴۹-۷۷.
- ذوالفقاری، ح. (۱۳۹۴). گونه‌شناسی ساخت‌های قالبی در زبان عامه. *جستارهای زبانی*، ۲۵، ۶۹-۹۸.
- روحی، م.، روشن، ب.، و راسخ مهند، م. (۱۳۹۷). بررسی استعاره‌های خشم در زبان فارسی، کردی و گیلکی در چهارچوب شناختی. *زبان فارسی و گویش‌های ایرانی*، ۳ (۱)، ۳۱-۵۶.
- صراحی، م.، و عموزاده، م. (۱۳۹۲). بررسی مقایسه‌ای استعاره‌های خشم در زبان فارسی و انگلیسی. *پژوهش‌های زبان‌شناسی تطبیقی*، ۳ (۶)، ۳۹-۶۰.
- صفوی، ک. (۱۳۹۸). *استعاره*. تهران: انتشارات علمی.
- طالبی دستنایی، م.، افراشی، آ.، و حق‌بین، ف. (۱۳۹۵). استعاره خشم در زبان نابینایان مطلق مادرزاد در مقایسه با همتایان بینا. *زبان شناخت*، ۷ (۲)، ۶۵-۷۸.
- کوچش، ز. (۲۰۱۰). *استعاره مقدمه‌ای کاربردی (ویراست دوم)*. ترجمه ج. میرزاییگی (۱۳۹۸ الف). تهران: آگاه.
- کوچش، ز. (۲۰۰۵). *استعاره در فرهنگ جهانی‌ها و تنوع*. ترجمه ن. انتظام (۱۳۹۴). تهران: سیاه‌رود.
- کوچش، ز. (۲۰۱۵). *استعاره‌ها از کجا می‌آیند*. ترجمه ج. میرزاییگی (۱۳۹۸ ب). تهران: آگاه.

گیج، نیت ل. و برلایندر، د. (۱۹۹۲). روان‌شناسی تربیتی. ترجمه غ، خوی‌نژاد، ج. طهوریان، ح. لطف‌آبادی، م، منشی طوسی و م. نظری‌نژاد (۱۳۷۴). مشهد: پاژ و مؤسسه انتشارات حکیم فردوسی.

لیکاف، ج. و جانسون، م. (۲۰۰۳). استعاره‌هایی که با آن‌ها زندگی می‌کنیم (ویراست دوم). ترجمه ج. میرزاییگی (۱۳۹۷). تهران: آگاه.

مولودی، ا.، کریمی‌دوستان، غ. و بی‌جن‌خان، م. (۱۳۹۴). کاربست رویکرد پیکره‌بنیاد تحلیل الگوی استعاره در زبان فارسی مطالعه حوزه مقصد خشم. پژوهش‌های زبانی، ۶ (۱)، ۹۹-۱۱۸. هاوکس، ت. (۱۳۹۷). استعاره. ترجمه ف. طاهری. تهران: نشر مرکز.

Reference

- Afrashi, A. (2011). *A look at the history of metaphor studies, metaphor is the basis of thinking and an aesthetic tool*. Surah Mehr Research Institute of Islamic Culture and Art, 11-34.
- Afrashi, A. (2018). *Metaphor and cognition*. Research Institute for Humanities and Cultural Studies.
- BabaChahi, A. (2017). *Sharvesarai in the south of Iran*. Patizeh.
- Gage Nate L., & Berliner, D. (1992). *Educational psychology* (translated into Farsi by G. H. Khoynjad; J. Tahurian; H. Lotfabadi; M. T. Monshi Tusi, and M. Nazarinejad). Page, Hakim Ferdowsi Publishing House.
- Hawkes, T. (2018). *Metaphor* (translated by F. Taheri, 2018). Markaz.
- Khademi, G., Abolhasenichimeh, Z., & MahmoudiBakhtiari, B. (2021). Cultural conceptualization of anger in Bakhtiari dialect of Zez and Mahro region based on cultural linguistics. *Literature and Local Languages of Iranzamin*, 11(4), 49-77.
- Kovecses, Z. (2005). *Metaphor in global culture and diversity* (translated into Farsi by N. Entezam). Siahroud.
- Kovecses, Z. (2015). *Where do metaphors come from* (translated into Farsi by J. Mirzabeigi,). Agah.
- Kovecses, Z. (2010). *Metaphor, a practical introduction* (2nd edition) (translated into Farsi by J. Mirzabeigi). Agah.

- Lakoff, G. (1993). The contemporary theory of metaphor in Andrew Ortony (ed.) *Metaphor and Thought* (2nd edition), Cambridge University Press, 202-251.
- Lakoff, G., & Kövecses, Z. (1987). The cognitive model of anger inherent in American English. In D. Holland and N. Quinn (eds). *Cultural models in language and thought*. Cambridge: Cambridge University Press, 195-221. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511607660.009>.
- Lakoff, J., & Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by* (2nd ed.) (translated into Farsi by J. Mirzabeigi). Agah.
- Matsuki, K. (1995). Metaphors of anger in Japanese. in Taylor JR, MacLaury RE (eds). *Language and the Cognitive Construal of the World*. Berlin, de Gruyter, 137-151.
- Moloodi, A., Karimidostan, G., & Bijenkhan, M. (2015). The application of the corpus approach of metaphoric pattern analysis in Persian language, to study the Target Area of Anger. *Linguistic Research*, 6(1), 118-99.
- Purdel, M. (2017). A comparative study of the conceptual metaphor of love is war in Hafez's Diwan Ghazalyat and Petrarca's poems, *Scientific-Research Quarterly of Comparative Literature Research*, 5(2), 143-172.
- Rouhi, M., Roshan, B., & Rashekh Mohand, M. (2018). Examining metaphors of anger in Persian, Kurdish and Gilaki languages in a cognitive framework. *Persian Language and Iranian Dialects*, 3(1), 31-56.
- Safavi, K. (2019). *Metaphor*. Scientific Publications.
- Sorahi, M., & Amuzadeh, M. (2013). A comparative study of metaphors of anger in Persian and English. *Journal of Comparative Linguistics Research*, 3(6), 39-60.
- Stefanowitsch, A. (2006). Words and their metaphors: A corpus-based approach. In A. Stefanowitch and S. T. Gries (eds). *Corpus-Based Approaches to Metaphor and Metonymy*, Berlin: Mouton de Gruyter, 64-105.
- Tabari, F. (2015). *Conceptual metaphors of anger in Persian, a cognitive and physical approach*. Master's thesis in linguistics. Research Institute of Humanities and Cultural Studies.
- Talebi Dastnaei, M., Afrashi, A., & Haqbin, F. (2016). The metaphor of anger in the language of the congenitally blind compared to their sighted peers. *Cognitive Language*, 7(2), 65-78.
- Zolfaghari, H. (2015). Typology of template constructions in popular language. *Journal of Linguistic Studies*, 3(25), 69-98.

